EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 07 06
COM(2021) 359 final

2021/0178 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo Europos Sąjungos valstybės narės įgaliojamos dėl Europos Sąjungos interesų pritarti Filipinų prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – 1980 m. Hagos konvencija), kurią iki šiol ratifikavo 101 šalis, įskaitant visas ES valstybes nares, tikslas – susitariančiųjų valstybių paskirtoms centrinėms įstaigoms bendradarbiaujant atkurti ankstesnę padėtį greitai grąžinant neteisėtai išvežtus ar laikomus vaikus.

Vaikų grobimo prevencija yra vienas iš esminių ES vaiko teisių rėmimo politikos aspektų, todėl Europos Sąjunga tarptautiniu lygmeniu aktyviai siekia gerinti 1980 m. Hagos konvencijos taikymą ir ragina trečiąsias valstybes prie jos prisijungti.

2016 m. kovo 16 d. Filipinai deponavo prisijungimo prie 1980 m. Hagos konvencijos dokumentą. Konvencija Filipinuose įsigaliojo 2016 m. birželio 1 d.

1980 m. Hagos konvencijos 38 straipsnio 4 pastraipoje nustatyta, kad ji bus taikoma tik prisijungiančios valstybės ir tų susitariančiųjų valstybių, kurios pareikš, kad pritaria jos prisijungimui, tarpusavio santykiams.

Tai, kad ES turi išimtinę kompetenciją dėl pritarimo trečiosios valstybės prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos, patvirtino Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, su kuriuo konsultuotasi Komisijos iniciatyva.

2014 m. spalio 14 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nuomonėje 1/13 pareikšta, kad trečiosios valstybės prisijungimo prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų priėmimas priklauso išimtinei Europos Sąjungos kompetencijai.

Teismas pabrėžė, kad šioje srityje ES lygmeniu reikalingas vienodumas – būtina vengti vadinamosios kintamosios geometrijos tarp valstybių narių.

Kovos su tarptautiniu vaikų grobimu sritis priklauso išimtinei Europos Sąjungos išorės kompetencijai, todėl nuspręsti pritarti Filipinų prisijungimui reikia ES lygmeniu – priimant Tarybos sprendimą. Todėl Europos Sąjungos valstybės narės turėtų deponuoti pareiškimą dėl pritarimo Filipinų prisijungimui dėl Europos Sąjungos interesų.

Europos Sąjungos valstybėms narėms pritarus, 1980 m. Hagos konvencija būtų taikoma Filipinų ir ES valstybių narių, išskyrus Daniją, santykiams.

• Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Kalbant apie tėvų vykdomą vaikų grobimą, 1980 m. Hagos konvencija yra Tarybos reglamento Nr. 2201/2003 (reglamento „Briuselis IIa“), kuris yra ES teisminio bendradarbiavimo bylose, susijusiose su santuoka ir tėvų pareigomis, kertinis akmuo, tarptautinis atitikmuo.

Vienas iš pagrindinių šio reglamento tikslų – atgrasyti nuo vaikų grobimo tarp valstybių narių, nustatant procedūras, kuriomis būtų užtikrinama, kad vaikas būtų greitai grąžintas į valstybę narę, kurioje yra jo nuolatinė gyvenamoji vieta. Todėl reglamento „Briuselis IIa“ 11 straipsnis apima 1980 m. Hagos konvencijoje išdėstytą procedūrą ir ją papildo – išaiškinami kai kurie

jos aspektai, visų pirma vaiko išklausymas, taip pat laikotarpis, per kurį reikia priimti sprendimą po to, kai pateiktas pareiškimas dėl grąžinimo, ir vaiko negrąžinimo priežastys. Jame taip pat įvestos nuostatos, reglamentuojančios skirtingose valstybėse narėse priimtus prieštaringus sprendimus dėl grąžinimo ir negrąžinimo.

Tarptautiniu lygmeniu Europos Sąjunga remia trečiųjų valstybių prisijungimą prie 1980 m. Hagos konvencijos, kad jos valstybės narės galėtų remtis bendra teisine sistema kovos su tarptautiniu vaikų grobimu srityje.

Nuo 2015 m. birželio mėn. iki 2019 m. vasario mėn. jau priimta 18 Tarybos sprendimų, kuriais pritarta 26 trečiųjų šalių (Maroko, Singapūro, Rusijos Federacijos, Albanijos, Andoros, Seišelių, Armėnijos, Korėjos Respublikos, Kazachstano, Peru, Gruzijos, Pietų Afrikos, Čilės, Islandijos, Bahamų, Panamos, Urugvajaus, Kolumbijos, Salvadoro, San Marino, Dominikos Respublikos, Baltarusijos, Uzbekistano, Hondūro, Ekvadoro ir Ukrainos)[1] prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šis pasiūlymas yra akivaizdžiai susijęs su Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnyje įtvirtintu bendru tikslu – saugoti vaiko teises. 1980 m. Hagos konvencijos sistema siekiama apsaugoti vaikus nuo žalingo tėvų vykdomo vaikų grobimo poveikio ir užtikrinti, kad vaikai galėtų išsaugoti ryšį su abiem tėvais, pavyzdžiui, užtikrinant galimybę faktiškai naudotis teise matytis su vaiku.

Taip pat reikia paminėti ryšį su skatinimu naudotis tarpininkavimu sprendžiant tarpvalstybinius šeimos ginčus. Direktyva dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų[2], be kita ko, taikoma šeimos teisei bendroje Europos teisminėje erdvėje. 1980 m. Hagos konvencija taip pat skatinama šeimos ginčus spręsti draugiškai. Vienos iš geros praktikos gairių pagal 1980 m. Hagos konvenciją, kurias paskelbė Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencija, skirtos naudojimuisi tarpininkavimu sprendžiant į konvencijos taikymo sritį patenkančius tarptautinius šeimos ginčus dėl vaikų. Europos Komisijos iniciatyva šios gairės išverstos į visas ES kalbas (išskyrus anglų ir prancūzų k.) bei arabų kalbą, siekiant paskatinti dialogą su konvencijos dar neratifikavusiomis ar prie konvencijos

---

[1] Jau priimta 18 Tarybos sprendimų, kuriais valstybės narės įgaliojamos pritarti, kad prie 1980 m. Hagos konvencijos prisijungtų **Andora** (2015 m. birželio 15 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2015/1023); **Seišeliai** (2015 m. gruodžio 10 d. priimtas Tarybos sprendimas 2015/2354); **Rusija** (2015 m. gruodžio 10 d. priimtas Tarybos sprendimas 2015/2355); **Albanija** (2015 m. gruodžio 10 d. priimtas Tarybos sprendimas 2015/2356); **Singapūras** (2015 m. birželio 15 d. priimtas Tarybos sprendimas 2015/1024); **Marokas** (2015 m. gruodžio 10 d. priimtas Tarybos sprendimas 2015/2357); **Armėnija** (2015 m. gruodžio 10 d. priimtas Tarybos sprendimas 2015/2358); **Korėjos Respublika** (2016 m. gruodžio 8 d. priimtas Tarybos sprendimas 2016/2313**)**, **Kazachstanas** (2016 m. gruodžio 8 d. priimtas Tarybos sprendimas 2016/2311**)**, **Peru** (2016 m. gruodžio 8 d. priimtas Tarybos sprendimas 2016/2312**); Gruzija** ir **Pietų Afrika** (2017 m. gruodžio 18 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2017/2462); **Čilė, Islandija** ir **Bahamos** (2017 m. gruodžio 18 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2017/2424); **Panama, Urugvajus, Kolumbija** ir **Salvadoras** (2017 m. gruodžio 18 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2017/2464); **San Marinas** (2017 m. gruodžio 18 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2017/2463); **Dominikos Respublika** (2019 m. vasario 18 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2019/305); **Ekvadoras** ir **Ukraina** (2019 m. vasario 18 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2019/306); **Hondūras** (2019 m. vasario 18 d. Tarybos sprendimas (ES) 2019/307); **Baltarusija** ir **Uzbekistanas** (2019 m. vasario 18 d. priimtas Tarybos sprendimas (ES) 2019/308).

[2] 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų (OL L 136, 2008 5 24, p. 3).

neprisijungusiomis valstybėmis ir padėti kartu rasti konkrečius dėl tarptautinio vaikų grobimo kylančių problemų sprendimo būdus[3].

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

1980 m. Hagos konvencijos 38 straipsnyje nustatyta, kad „Konvencija bus taikoma tik santykiams tarp prisijungiančios valstybės ir tų Susitariančiųjų Valstybių, kurios pareikš, kad priima jos prisijungimą“. Atsižvelgiant į tai, kad šis sprendimas yra susijęs su valstybių narių Sąjungos labui reiškiamu aiškiu pritarimu tam, kad prisijungiančioji valstybė prisijungtų prie 1980 m. Hagos konvencijos, taikytinas teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnio 6 dalis. Materialinis teisinis pagrindas yra SESV 81 straipsnio 3 dalis, todėl Taryba, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, sprendžia vieningai.

Airijai Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 yra privalomas, todėl ji dalyvauja priimant ir taikant šį sprendimą.

Pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas.

- **Proporcingumo principas**

Šis pasiūlymas parengtas atsižvelgiant į jau priimtus Tarybos sprendimus dėl to paties dalyko ir juo neviršijama to, kas būtina pasiekti tikslui užtikrinti suderintus ES veiksmus kovos su tarptautiniu vaikų grobimu srityje, užtikrinant, kad Europos Sąjungos valstybės narės per nurodytą laiką pritartų Filipinų prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Didžioji dauguma Europos Sąjungos valstybių narių, su kuriomis Komisija konsultavosi dėl jų pasirengimo pritarti Filipinų prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos, pateikė teigiamą nuomonę.

Diskusijos 2019 m. liepos 2 d. ekspertų posėdyje parodė, kad šiame etape valstybės narės, išskyrus vieną, neprieštarauja tam, kad būtų pritarta Filipinų prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos.

Komisija tikisi, kad tolesnės techninio lygmens diskusijos Tarybos Civilinės teisės klausimų darbo grupėje lems Tarybos sprendimui priimti reikalingą vienbalsiškumą.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Rengdamasi 2019 m. liepos 2 d. ekspertų posėdžiui ir su juo susijusiems tolesniems veiksmams, Komisija glaudžiai bendradarbiavo su Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencija, ES delegacija Maniloje ir Filipinų teisingumo departamentu, visų pirma

[3] https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=5568&dtid=3

vyriausiuoju valstybės patarėju, kuris vykdo paskirtos centrinės institucijos pagal 1980 m. Hagos konvenciją pareigas.

- **Poveikio vertinimas**

2015–2019 m. priimtų 18 Tarybos sprendimų dėl pritarimo kelių trečiųjų valstybių prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos atveju, atsižvelgiant į šio teisėkūros procedūra priimamo akto pobūdį, konkretaus poveikio vertinimo neatlikta. Tačiau 2019 m. liepos 2 d. ekspertų posėdyje, kuriame dalyvavo visų ES valstybių narių atstovai, buvo išnagrinėta, kaip Filipinai įgyvendina konvenciją. Po posėdžio Komisija atidžiai stebėjo tolesnius pokyčius Filipinuose.

Konkretūs 1980 m. Hagos konvencijos įgyvendinimo teisės aktai dar nepriimti, nes turi įvykti įvairių departamentų / ministerijų konsultacijos. Teisingumo departamentas kaip laikinąją priemonę rengia vykdomąjį potvarkį, kurį turi pasirašyti prezidentas.

Juo siekiama numatyti konkrečius atitinkamų agentūrų, dalyvaujančių 1980 m. Hagos konvencijos įgyvendinimo procese, vaidmenis ir mechanizmą, skirtą, be kita ko, Teisingumo departamento, Imigracijos biuro, Nacionalinio tyrimų biuro, Socialinės gerovės ir vystymosi departamento, Prokuratūros ir Užsienio reikalų departamento tarpžinybiniam bendradarbiavimui ir koordinavimui paspartinti. Juo taip pat bus prašoma prezidento kanceliarijos pagalbos nustatant pradinius biudžeto reikalavimus 1980 m. Hagos konvencijos įgyvendinimui šalyje finansuoti.

Filipinai nurodė, kad peržiūrėtas vykdomojo potvarkio projektas 2021 m. gegužės mėn. bus išplatintas atitinkamoms agentūroms, kad jos pateiktų pastabų, vėliau bus surengtos kitos tarpžinybinės konsultacijos, kad jis galėtų būti perduotas prezidento kanceliarijai ne vėliau kaip iki 2021 m. antrojo ketvirčio pabaigos.

Kartu su siūlomu vykdomojo potvarkio projektu Teisingumo departamentas taip pat nagrinėja galimybę prašyti valstybės sekretoriaus, atsakingo už teisingumą, išleisti departamento aplinkraštį, kuriame taip pat bus numatytas tarpžinybinio koordinavimo mechanizmas, kol bus paskelbtas siūlomas vykdomasis potvarkis. Konsultacijų metu gautos pastabos dėl vykdomojo potvarkio projekto turinio gali būti naudojamos rengiant departamento aplinkraštį. Tada departamento aplinkraščio projekte numatytas procesas ir tarpžinybinis koordinavimas bus naudojamas kaip siūlomo vykdomojo potvarkio siūlomos įgyvendinimo taisyklės ir nuostatai.

Nors įgyvendinimo teisės aktų / taisyklių priėmimo procesas vyksta gana lėtai, tikimasi, kad Filipinai dabar puikiai suvokią būtinybę parodyti konkrečius rezultatus, kad ES valstybėms narėms ir kitoms susitariančiosioms šalims būtų lengviau pritarti šios šalies prisijungimui.

Filipinų prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos pritarė 16 susitariančiųjų šalių.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Siūlomas sprendimas poveikio biudžetui neturi.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Kadangi pasiūlymas susijęs tik su Europos Sąjungos valstybių narių įgaliojimu pritarti Filipinų prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos, jo įgyvendinimo stebėsena apima tik

šiuos aspektus: kaip valstybės narės laikosi pareiškimo teksto, deponavimo laikotarpio ir pranešimo apie deponavimą Komisijai reikalavimų, nustatytų Tarybos sprendime.

2021/0178 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo Europos Sąjungos valstybės narės įgaliojamos dėl Europos Sąjungos interesų pritarti Filipinų prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 81 straipsnio 3 dalį kartu su 218 straipsnio 6 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę[4],

kadangi:

(1) Europos Sąjunga yra nusistačiusi kaip vieną iš savo tikslų skatinti vaiko teisių apsaugą, kaip nurodyta Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnyje. Priemonės, skirtos vaikams apsaugoti nuo neteisėto išvežimo ar laikymo, yra vienas iš esminių tos politikos aspektų;

(2) Taryba priėmė Reglamentą (EB) Nr. 2201/2003[5] (toliau – reglamentas „Briuselis IIa“), kuriuo siekiama apsaugoti vaikus nuo žalingų padarinių, kuriuos sukelia neteisėtas išvežimas ar laikymas, ir nustatyti tvarką, kuri užtikrintų greitą jų sugrąžinimą į valstybę, kurioje jie nuolat gyvena, taip pat užtikrinti bendravimo teisių ir globos teisių apsaugą;

(3) reglamentu „Briuselis IIa“ papildoma ir sustiprinama 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencija dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – 1980 m. Hagos konvencija), kuria tarptautiniu lygmeniu nustatoma susitariančiųjų valstybių ir centrinių įstaigų įsipareigojimų ir bendradarbiavimo sistema ir siekiama užtikrinti greitą neteisėtai išvežtų ar laikomų vaikų grąžinimą;

(4) visos Sąjungos valstybės narės yra 1980 m. Hagos konvencijos šalys;

(5) Sąjunga ragina trečiąsias valstybes prisijungti prie 1980 m. Hagos konvencijos ir remia tinkamą 1980 m. Hagos konvencijos taikymą, *inter alia*, kartu su valstybėmis narėmis dalyvaudama specialiųjų komisijų, kurias reguliariai organizuoja Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencija, veikloje;

(6) opiais tarptautinio vaikų grobimo atvejais geriausiu sprendimu galėtų būti bendra teisinė sistema, taikoma Sąjungos valstybių narių ir trečiųjų valstybių santykiams;

---

[4] OL C , , p. .

[5] 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, 2003 12 23, p. 1).

(7) 1980 m. Hagos konvencijoje nustatyta, kad ji taikoma tik prisijungiančios valstybės ir tų susitariančiųjų valstybių, kurios pareiškė, kad pritaria jos prisijungimui, tarpusavio santykiams;

(8) pagal 1980 m. Hagos konvenciją ekonominės integracijos regioninėms organizacijoms, kaip antai Sąjungai, neleidžiama tapti jos šalimi. Todėl Sąjunga negali nei prisijungti prie konvencijos, nei deponuoti savo pareiškimo dėl pritarimo valstybės prisijungimui;

(9) remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nuomone 1/13, pareiškimai dėl pritarimo prisijungimui pagal 1980 m. Hagos konvenciją priklauso išimtinei Sąjungos išorės kompetencijai;

(10) 2016 m. kovo 16 d. Filipinai deponavo prisijungimo prie 1980 m. Hagos konvencijos dokumentą. Konvencija Filipinuose įsigaliojo 2016 m. birželio 1 d.;

(11) Įvertinus padėtį Filipinuose padaryta išvada, kad Europos Sąjungos valstybės narės gali dėl Sąjungos interesų pritarti Filipinų prisijungimui pagal 1980 m. Hagos konvencijos sąlygas;

(12) todėl Europos Sąjungos valstybės narės turėtų būti įgaliotos deponuoti pareiškimą dėl pritarimo Filipinų prisijungimui dėl Sąjungos interesų laikydamosi šiame sprendime išdėstytų sąlygų;

(13) Airijai reglamentas „Briuselis IIa“ yra privalomas, todėl ji dalyvauja priimant ir taikant šį sprendimą;

(14) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Europos Sąjungos valstybės narės šiuo sprendimu įgaliojamos dėl Sąjungos interesų pritarti Filipinų prisijungimui prie 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – 1980 m. Hagos konvencija).

Europos Sąjungos valstybės narės ne vėliau kaip [dvylika mėnesių po šio sprendimo priėmimo] deponuoja pareiškimą dėl pritarimo Filipinų prisijungimui prie 1980 m. Hagos konvencijos dėl Sąjungos interesų, išdėstytą taip:

„[Visas VALSTYBĖS NARĖS pavadinimas] pareiškia, kad pritaria Filipinų prisijungimui prie 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų, vadovaujantis Tarybos sprendimu (ES) 2021/…“.

Europos Sąjungos valstybės narės informuoja Tarybą ir Komisiją apie savo pareiškimo dėl pritarimo Filipinų prisijungimui deponavimą ir perduoda Komisijai to pareiškimo tekstą per du mėnesius nuo jo deponavimo.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas